

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Факультет цивільного захисту

Кафедра психології діяльності в особливих умовах

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОТЕРАПІЯ ФАХІВЦІВ ЕКСТРЕМАЛЬНОГО ПРОФІЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ

за освітньо-професійною програмою «Екстремальна та кризова психологія»
циклу професійної обов'язкової підготовки
за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 053 «Психологія»

Рекомендовано кафедрою психології
діяльності в особливих умовах
на 2024-2025 навчальний рік.
Протокол від 27.08.2024 №2

Силабус розроблено відповідно до Робочої програми
навчальної дисципліни «Психотерапія фахівців екстремального профілю
діяльності»

2024 рік

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

1. Анотація

Навчальна дисципліна «Психотерапія фахівців екстремального профілю діяльності» для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» спрямована на вивчення питань, пов'язаних із закономірностями функціонування психіки та життєдіяльності індивіда та актуальними питаннями основних напрямів психологічної допомоги та немедичної психотерапії фахівців екстремального профілю діяльності. Отримані знання допомагають розвинути практичні уміння, що забезпечує творчість та ініціативу в професійній діяльності.

Курс передбачає формування стійких умінь та навичок проведення психотерапії фахівців екстремального профілю діяльності, підтримку та розвиток професійно важливих якостей, актуалізації особистісного потенціалу здобувачів.

2. Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Чередниченко Тетяна Володимирівна, викладач кафедри психології діяльності в особливих умовах факультету цивільного захисту
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет 213. Номер телефону: 067 470 77 67
E-mail	cherednychenko_tetiana@chipb.org.in
Наукові інтереси	Стосуються проблематики міжособистісного спілкування, корекційно-розвивальної роботи та вивчення психологічних особливостей особистості в особливих та екстремальних умовах.
Професійні здібності	Комунікативні здібності, педагогічна емпатія, навички навчання та викладання, організації наукової діяльності, досвід практичної роботи з особистістю.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Автор та співавтор понад 20 наукових публікацій у вітчизняних та міжнародних виданнях з проблем вікової психології, психології особистості, психології діяльності в особливих умовах, в тому числі періодичних наукових виданнях, які індексуються в міжнародних наукометричних базах Index Copernicus International.

3. Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно

затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті інституту (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру у другий та четвертий вівторок кожного місяця з 14.00 до 15.00 в кабінеті № 213. У разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

4. Мета вивчення дисципліни

Полягає у засвоєнні здобувачами системи знань про теоретико-методологічні основи психотерапії, її місце в системі психологічних дисциплін, чіткого уявлення про понятійний апарат психотерапії, ознайомлення із найбільш популярними напрямками психотерапії фахівців екстремального профілю діяльності, використання технік і методів роботи у професійній діяльності.

5. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	Обов'язкова професійна	
Рік підготовки	4-й	4-й
Семестр	8-й	8-й
Обсяг дисципліни:		
в кредитах ЄКТС	4,5	4,5
кількість модулів	1	1
загальна кількість годин	135	135
Розподіл часу за навчальним планом:		
лекції (годин)	24	12
семінарські, практичні (годин)	35	2
самостійна робота (годин)	75	121
Форма підсумкового контролю		
залік	-	-
іспит	4	1

6. Передумови для вивчення дисципліни

Пререквізити: психологія здоров'я та психосоматика, психологічне консультування фахівців екстремального профілю діяльності, соціально-психологічний тренінг підготовки до діяльності в екстремальних умовах, психологічна підготовка та готовність до діяльності в екстремальних умовах, основи соціально-психологічної реабілітації.

Постреквізити: переддипломна практика, виконання та захист кваліфікаційної роботи.

7. Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Екстремальна та кризова психологія» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

– досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	Абревіатура
Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	ПР 9
Емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерновікові відмінності.	ПР 13
Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	ПР 16
Здійснювати оцінку функціональних станів працівників, відповідно до специфіки професійної діяльності та розробляти необхідні заходи їх психопрофілактики й відновлення.	ФР 20
Складати та реалізовувати план надання психологічної допомоги, підтримки, відновлення, консультування населення та працівників з досвідом переживання кризових ситуацій для активізації ресурсів життєстійкості	ФР 23

– формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності	Абревіатура
Навички міжособистісної взаємодії.	ЗК 8
Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)	СК 8
Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту	СК 9
Здатність здійснювати психологічний супровід професійної діяльності.	ФК 1
Здатність застосовувати класичні та інноваційні методи психологічної допомоги особам, що опинилися у складних життєвих обставинах або пережили екстремальну ситуацію	ФК 4

8. Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. ПСИХОТЕРАПІЯ ФАХІВЦІВ ЕКСТРЕМАЛЬНОГО ПРОФІЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ

Змістовий модуль 1. Основи психотерапевтичної практики

Тема №1. Поняття про психотерапію.

Література: [Баз.: 1, 3, 5. Доп.: 2-7, 11-13].

Тема №2. Теоретичні основи психотерапії фахівців екстремального профілю діяльності.

Література: [Баз.: 1, 2, 3, 4. Доп.: 2-7, 11-13].

Змістовий модуль 2. Основні напрямки та концепції психотерапії фахівців екстремального профілю діяльності

Тема №3. Психодинамічний напрямок психотерапії.

Література: [Баз.: 1, 2, 3, 4. Доп.: 2-7, 9, 11-13].

Тема №4. Когнітивно-біхевіоральний напрямок психотерапії.

Література: [Баз.: 1, 2, 3, 4. Доп.: 2-7, 11-13].

Тема №5. Гуманістичний напрямок психотерапії.

Література: [Баз.:1, 3, 4. Доп.: 2-8, 11-13].

Тема №6. Основи гештальт-терапії.

Література: [Баз.:1, 3, 4. Доп.: 2-7, 9, 11-13].

Тема № 7. Екзистенціальна терапія.

Література: [Баз.:1, 3, 4. Доп.: 2-7, 11-13].

Тема № 8. Тілесно-орієнтований напрям психотерапії.

Література: [Баз.:1, 3, 4. Доп.: 2-7, 9, 11-13].

Тема № 9. Ігрова та арт-терапія.

Література: [Баз.:1, 2, 3. Доп.: 2-7, 11-13].

Підсумкова модульна робота 2

Іспит

9. Розподіл дисциплін у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

Назви змістових модулів і тем	Очна (денна) форма				
	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		лекції	семінари практ. з.	самостійна робота*	поточний контроль
МОДУЛЬ 1. ПСИХОТЕРАПІЯ ФАХІВЦІВ ЕКСТРЕМАЛЬНОГО ПРОФІЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ					
Змістовий модуль 1. Основи психотерапевтичної практики					
Тема №1. Поняття про психотерапію.	14	2	2	10	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема №2. Теоретичні основи психотерапії екстремального профілю діяльності.	13	2	2	9	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
<i>Разом за змістовим модулем 1.</i>	27	4	4	19	-
Змістовий модуль 2. Основні напрямки та концепції психотерапії фахівців екстремального профілю діяльності					
Тема №3. Психодинамічний напрямок психотерапії.	16	4	4	8	виконання тренінгових вправ, індивідуальна робота
Тема №4. Когнітивно-біхевіоральний напрямок психотерапії.	16	4	4	8	виконання тренінгових вправ, індивідуальна робота
Тема №5. Гуманістичний напрямок психотерапії.	14	2	4	8	виконання тренінгових вправ, індивідуальна робота
Тема №6. Основи гештальт-терапії.	14	2	4	8	виконання тренінгових вправ, індивідуальна робота
Тема № 7. Екзистенціальна терапія.	14	2	4	8	виконання тренінгових вправ, індивідуальна робота
Тема № 8. Тілесно-орієнтований напрям психотерапії.	14	2	4	8	виконання тренінгових вправ, індивідуальна робота
Тема № 9. Ігрова та арт-терапія.	18	4	6	8	виконання тренінгових вправ, індивідуальна робота
<i>Разом за змістовим модулем 2.</i>	106	20	30	56	-
Підсумкова модульна робота 1	2	-	2	-	-
Іспит	-	-	-	-	-
ВСЬОГО	135	24	36	75	-

Назви змістових модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма				
	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
лекції		семінари практ. з.	самостійна робота*	поточний контроль	
МОДУЛЬ 1. ПСИХОТЕРАПІЯ ФАХІВЦІВ ЕКСТРЕМАЛЬНОГО ПРОФІЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ					
Змістовий модуль 1. Основи психотерапевтичної практики					
Тема №1. Поняття про психотерапію.	12	2	-	10	індивідуальна робота
Тема №2. Теоретичні основи психотерапії екстремального діяльності. фахівців профілю	10	-	-	10	індивідуальна робота
<i>Разом за змістовим модулем 1.</i>	22	2	0	20	-
Змістовий модуль 2. Основні напрямки та концепції психотерапії фахівців екстремального профілю діяльності					
Тема №3. Психодинамічний напрямок психотерапії.	26	4	2	20	індивідуальна робота
Тема №4. Когнітивно-біхевіоральний напрямок психотерапії.	22	2	-	20	індивідуальна робота
Тема №5. Гуманістичний напрямок психотерапії.	10	-	-	10	індивідуальна робота
Тема №6. Основи гештальт-терапії.	15	-	-	15	індивідуальна робота
Тема № 7. Екзистенціальна терапія.	16	-	-	16	індивідуальна робота
Тема № 8. Тілесно-орієнтований напрям психотерапії.	10	-	-	10	індивідуальна робота
Тема № 9. Ігрова та арт-терапія.	14	4	-	10	презентація індивідуальних робіт
<i>Разом за змістовим модулем 2.</i>	113	10	2	101	-
Іспит	-	-	-	-	-
ВСЬОГО	135	12	2	121	-

* Примітка: самостійна робота здійснюється за методичними рекомендаціями щодо організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Екстремальна та кризова психологія».

10. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Індивідуальні завдання можуть виконуватись здобувачами як під час семінарських занять, так і під час самостійної роботи. Формами виконання індивідуальних завдань є: написання рефератів, есе, аналіз практичних та проблемних ситуацій, підбір психотерапевтичних вправ, підготовка результатів власних досліджень та ін.

Тематика індивідуальних занять, що наведена у програмі є орієнтовною. Здобувачам надається право вільного вибору теми індивідуальної роботи, що повинна відповідати таким критеріям як: актуальність та відповідність

завданням навчальної дисципліни.

Детальний опис форм, вимоги до виконання та критерії оцінювання індивідуальних завдань та/або самостійної роботи здобувачів викладені у методичних вказівках до виконання індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія».

1. Важливість дотримання етичних принципів психотерапевтом.
2. Поняття трансферу. Послідовність аналізу трансферу.
3. Професійна підготовка психотерапевта: компетентність та кваліфікація.
4. Професійна етика та відповідальність психотерапевта.
5. Етичні дилеми в психотерапевтичній практиці.
6. Критерії ефективності психологічної допомоги.
7. Особливості психокорекції та психотерапії дітей та підлітків.
8. Очікування та готовність клієнта до співпраці.
9. Специфіка дії конкретних методів психотерапії.
10. Характер взаєностосунків психотерапевта та клієнта у гуманістичному психоаналізі.
11. Підібрати психотерапевтичні вправи відповідно до напрямку психотерапії та проаналізувати можливості їх використання фахівцями екстремального профілю діяльності в умовах війни.
12. Подолання негативних психологічних наслідків війни за допомогою психотерапевтичних технік.
13. Основна проблематика і особливості розвитку психотерапевтичної допомоги в умовах війни.
14. Можливості когнітивно-поведінкової терапії для подолання психологічних наслідків війни та насилля.
15. Можливості гештальт-терапії для подолання психологічних наслідків війни та насилля.
16. Можливості технік тілесно-орієнтованого напрямку психотерапії для подолання психологічних наслідків війни.

11. Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчання заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

– методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда, інструктаж); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження); практичні методи навчання (практична робота, виїзні заняття);

– методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний; синтетичний; індуктивний; дедуктивний;

- методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад; частково-пошуковий; дослідницький;
- інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;
- науково-дослідна робота;
- самостійна робота.

12. Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: залік, іспит, стандартизовані тести, презентації, підбір психотерапевтичних вправ, презентація власних досліджень.

13. Критерії оцінювання

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою – ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

Накопичувальна 100-бальна шкала	Рейтингова шкала ЄКТС	4-бальна шкала
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

14. Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі: фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, виконання творчих і практичних завдань, аналізу практичних ситуацій, проведення психотерапевтичних вправ, презентацій результатів роботи.

Підсумковий контроль проводиться у формі підсумкової модульної роботи та іспиту.

15. Розподіл та накопичування балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Вид навчальних занять	Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Загальна максимальна сума балів за видами занять
Модуль 1	І. Поточний контроль		
	Лекції	12	0
	Семінари, (практичні заняття)	18-1	17*2
	Індивідуальні завдання	-	6
	ІІ. Підсумковий контроль		
	ПМР	1	20
	Іспит	1	40
Разом за модуль 1			100

Примітка: за виконання творчих робіт з навчальної дисципліни здобувачу можуть нараховуватися додаткові, заохочувальні бали. Сума заохочувальних балів не має перевищувати 20. Максимально можлива сума підсумкової оцінки з дисципліни (з урахуванням додаткових заохочувальних балів) – 100 балів. Види творчих робіт та критерії щодо їх оцінювання наведені у методичних вказівках щодо виконання індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» (розділ «Заохочувальне оцінювання») на кафедрі психології діяльності в особливих умовах.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми освітнього процесу:

- поточне оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять;
- оцінка (бали) за індивідуальну роботу;
- оцінка (бали) за виконання творчих робіт;
- підсумковий контроль успішності.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському (практичному) занятті. Він передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу).

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському (практичному) занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 2 балів):

2 бали – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено переконливу аргументацію, використовуються професійні терміни.

1 бал – завдання виконане частково, допущені значні помилки при аргументації, використана термінологія плутана.

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття завдання, цілісність,

системність, логічна послідовність відповіді, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Підсумкова модульна робота є складовою підсумкового контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього семінарського заняття в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з трьох запитань. Відповіді на поставленні завдання здобувачів повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміти застосовувати його на практиці (у вигляді наведення прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію щодо них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 30 балів по 10 балів за питання):

10 балів – питання розкрито в повному обсязі, відповідь вірна, наведено переконливу аргументацію, використовуються професійні терміни, наявний творчий підхід.

9-8 бали – питання розкрито вірно, але обґрунтування відповіді недостатнє, професійна термінологія використана вірно.

7-6 бали – питання розкрито уцілому вірно, допущені помилки при аргументації, використана термінологія вірна.

5-4 бали – питання розкрито частково, допущені значні помилки при аргументації, використана термінологія плутана.

3-1 бал – питання розкрито на рівні окремих фрагментів, аргументація відсутня.

0 балів – питання не розкрито.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі та проводиться у формі іспиту.

Кожен варіант підсумкового контролю складається з двох питань теоретичного та одного питання практичного характеру. Відповіді на поставленні завдання здобувачів повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміти застосовувати його на практиці (у вигляді наведення прикладів, аналізу психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів на підсумковому контролі (оцінюється від 0 до 40 балів):

40 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст поставлених завдань;

39-30 бали – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст поставлених завдань. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки;

29-19 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

18-1 балів – здобувач частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0 балів – здобувач не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту поставлених завдань.

У разі не згоди із результатом підсумкового контролю або порушенням процедури його проведення здобувач має право на їхнє оскарження. Порядок такого оскарження викладений у Положенні про організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України.

Оцінювання самостійної роботи. Результати самостійної роботи спеціально не оцінюються, але виявляються під час діагностики знань з навчальної дисципліни. Навчальний матеріал дисципліни, засвоєний у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль, передбачений робочим навчальним планом, разом з іншим навчальним матеріалом дисципліни і оцінюється за критеріями відповідного підсумкового контролю.

Оцінювання індивідуальних завдань з дисципліни здобувачів: денної форми навчання здійснюється в діапазоні від 0 до 6 балів, заочної – від 0 до 40 балів і залежать від форми виконання індивідуального завдання, наприклад:

Реферат, доповідь: 3 бали – у роботі здобувачі правильно виокремили основні положення з різних джерел, логічно та структурно об'єднали їх, коротко проаналізували та зробили ґрунтовні узагальнюючі висновки. Дотримано усі вимоги щодо структурної побудови роботи. Робота містить список використаної літератури, що включає вітчизняні та іноземні літературні джерела;

2 бали – у роботі здобувачі в цілому правильно виокремили основні положення кожного з джерела, але не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків. Дотримано більшість вимог щодо структурної побудови роботи. Робота містить список використаної літератури, що складається лише з вітчизняних літературних джерел;

1 бал – у роботі здобувачі фрагментарно виокремили основні положення кожного з джерела, не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків. Не дотримано вимог щодо структурної побудови роботи. Список використаної літератури оформлений не вірно або відсутній;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недобросовісності.

Есе: 3 бали – здобувач створює оригінальний за думкою та оформленням письмовий твір відповідно до навчальної ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; вправно формулює тезу; аналізує різні погляди на той самий предмет, наводить доречні аргументи, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних психологічних проблем; приклади переконливі, конкретизовані; цілісний, послідовний і

несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу); висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів;

2 бали – здобувач самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст; формулює тезу, що відповідає запропонованій темі; загалом розкриває тему, висловлює основну думку; наводить доречні аргументи; висновок відповідає запропонованій темі; у роботі виявлені недоліки за двома показниками: тезу чітко не сформульовано, відсутність виразної особистісної позиції, належної її аргументації;

1 бал – побудований текст характеризується фрагментарністю; сформульована теза не відповідає запропонованій темі; наведені аргументи не є доречними; прикладів немає або вони не є доречними;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недобросовісності.

Групова презентація: 3 бали – усі ідеї подані таким чином, що демонструють глибокі знання здобувачів про предмет дослідження і здатність мислити логічно. Тема презентації чітко визначена і добре розроблена. Презентація має зрозумілу і логічну структуру, організована. Дотримані прийняті норми культури презентації, автори творчо підійшли до її оформлення. Робота не переобтяжена текстом. Наявні гіперпосилання працюють коректно. Усі учасники групи беруть активну участь у висвітленні презентації;

2 бали – більша частина ідей подані таким чином, що демонструють значні знання здобувачів про предмет дослідження і здатність мислити логічно. Тема презентації доволі чітко визначена і задовільно розроблена. Презентація має зрозумілу і логічну структуру, у достатній мірі організована. Дотримані прийняті норми культури презентації. Робота дещо переобтяжена текстом, що ускладнює її сприйняття. Наявні гіперпосилання працюють. Переважна більшість учасників групи беруть участь у висвітленні презентації;

1 бал – більшість ідей у презентації виражені нечітко. Тема визначена нечітко і розроблена з помилками. Презентація має порушену структуру або взагалі її не має. Зустрічається багато порушень прийнятих норм культури проведення презентації. Окремі учасники групи або лише один з них може пояснити викладені ідеї;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлені факти академічної недобросовісності.

Проектна діяльність: 3 бали – робота виконана у повному обсязі на актуальну та практично значущу тему. Наявний творчий підхід до вирішення проблеми. У роботі правильно визначено об'єкт та предмет дослідження. Обґрунтовано використано доцільні методи. Містяться відповідні висновки з якісними і кількісними даними. Презентація проекту містить необхідний ілюстраційний матеріал, доповідач вільно орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання;

2 бали – робота виконана у повному обсязі на актуальну та практично значущу тему. У роботі правильно визначено об'єкт та предмет дослідження.

Доцільно використано методи. Містяться відповідні висновки. Презентація проекту містить необхідний ілюстраційний матеріал, доповідач орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання з незначними помилками;

1 бали – робота виконана. У роботі визначено об'єкт та предмет дослідження, що потребують уточнення. Доцільно використано методи. Містяться відповідні висновки. Презентація проекту містить ілюстраційний матеріал, дещо перевантажений текстом, доповідач переважно орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання з помилками.

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлені факти академічної не доброчесності.

16. Перелік завдань для підготовки до іспиту

1. Охарактеризувати історію розвитку та сучасні етапи психотерапії.
2. Розкрити зміст поняття про психотерапію.
3. Проаналізувати етапи психотерапевтичного процесу.
4. Визначити види, підходи та методи психотерапевтичного процесу.
5. Розкрити особливості психотерапії фахівців екстремального профілю діяльності.
6. Проаналізувати етичні принципи психотерапевта.
7. Проаналізувати теоретичні основи психотерапії фахівців екстремального профілю діяльності.
8. Дати характеристику основним скаргам клієнта.
9. Охарактеризувати психодинамічну модель психотерапії та можливості її використання фахівцями екстремального профілю діяльності.
10. Проаналізувати генезу неврозу в психодинамічній психотерапії.
11. Визначити результат психотерапевтичного впливу в психодинамічній психотерапії.
12. Охарактеризувати когнітивно-біхевіоральний напрям психотерапії та можливості його використання фахівцями екстремального профілю діяльності.
13. Проаналізувати генезу неврозу в когнітивно-біхевіоральному напрямку психотерапії та визначити результат психотерапевтичного впливу.
14. Охарактеризувати гуманістичний напрямок психотерапії та можливості його використання фахівцями екстремального профілю діяльності.
15. Проаналізувати генезу неврозу в когнітивно-біхевіоральному напрямку психотерапії та визначити результат психотерапевтичного впливу.
16. Охарактеризувати тілесно-орієнтований підхід до подолання психотравм фахівцями екстремального профілю діяльності.
17. Проаналізувати генезу неврозу в тілесно-орієнтованому напрямку психотерапії та визначити результат психотерапевтичного впливу.
18. Охарактеризувати гештальт-терапію та можливості її використання фахівцями екстремального профілю діяльності.

19. Проаналізувати генезу неврозу в гештальт-терапії та визначити результат психотерапевтичного впливу.

20. Охарактеризувати трансактний аналіз та можливості його використання фахівцями екстремального профілю діяльності.

21. Проаналізувати генезу неврозу в теорії трансактного аналізу та визначити результат психотерапевтичного впливу.

22. Охарактеризувати аналітичної психотерапію та можливості її використання фахівцями екстремального профілю діяльності.

23. Проаналізувати генезу неврозу в аналітичній психотерапії та визначити результат психотерапевтичного впливу.

24. Охарактеризувати індивідуальну психотерапію та можливості її використання фахівцями екстремального профілю діяльності.

25. Проаналізувати генезу неврозу в індивідуальній психотерапії та визначити результат психотерапевтичного впливу.

26. Розкрити особливості використання технік психоаналізу у психотерапії.

27. Розкрити особливості використання технік аналітичної психотерапії.

28. Розкрити особливості використання технік індивідуальної психотерапії.

29. Охарактеризувати характерологічний аналіз К. Хорні та можливості його використання фахівцями екстремального профілю діяльності.

30. Проаналізувати генезу неврозу в характерологічному аналізі К. Хорні та визначити результат психотерапевтичного впливу.

31. Розкрити особливості використання технік характерологічного аналізу.

32. Розкрити особливості використання технік характерологічного аналізу.

33. Охарактеризувати теорії інтерперсональних відносин та можливості їх використання фахівцями екстремального профілю діяльності.

34. Проаналізувати генезу неврозу в теорії інтерперсональних відносин та визначити результат психотерапевтичного впливу.

35. Охарактеризувати теорії характерологічного аналізу В. Райха та можливості їх використання фахівцями екстремального профілю діяльності.

36. Проаналізувати генезу неврозу в характерологічному аналізі В. Райха та визначити результат психотерапевтичного впливу.

37. Охарактеризувати суть біоенергетичного аналізу та можливості його використання фахівцями екстремального профілю діяльності.

38. Проаналізувати генезу неврозу в біоенергетичному аналізі та визначити результат психотерапевтичного впливу.

39. Охарактеризувати суть клієнт-центрованої психотерапії та можливості її використання фахівцями екстремального профілю діяльності.

40. Проаналізувати генезу неврозу в клієнт-центрованій психотерапії та визначити результат психотерапевтичного впливу.

41. Розкрити особливості використання технік клієнт-центрованої психотерапії.

42. Охарактеризувати суть поведінкової психотерапії та можливості її використання фахівцями екстремального профілю діяльності.

43. Проаналізувати генезу неврозу в поведінковій психотерапії та визначити результат психотерапевтичного впливу.

44. Розкрити особливості використання технік в поведінковій психотерапії.

45. Дати характеристику сугестивним технікам психотерапії.

46. Визначити та охарактеризувати основні напрями психотерапії в сучасному світі.

47. Розкрити зв'язок між медичною та немедичною психотерапією.

48. Визначити сучасні тенденції психотерапії фахівців екстремального профілю діяльності.

49. Підібрати психотерапевтичні вправи відповідно до напрямку психотерапії та проаналізувати можливості їх використання фахівцями екстремального профілю діяльності в умовах війни.

50. Подолання негативних психологічних наслідків війни за допомогою психотерапевтичних технік.

51. Основна проблематика і особливості розвитку психотерапевтичної допомоги в умовах війни.

52. Можливості когнітивно-поведінкової терапії для подолання психологічних наслідків війни та насилля.

53. Можливості гештальт-терапії для подолання психологічних наслідків війни та насилля.

54. Можливості технік тілесно-орієнтованого напрямку психотерапії для подолання психологічних наслідків війни.

15. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних завдань, попередня підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Беззастережне дотримання під час занять правил безпеки, вимог охорони праці, санітарно-гігієнічних норм та протиепідемічних заходів.

3. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

4. Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання з дисципліни, набутих у неформальній та/або інформальній освіті.

5. Здобувачі освіти мають право на оскарження результатів підсумкового контролю з дисципліни або процедури його проведення.

6. Здобувачі освіти мають право на самостійний вибір форм і проблематики індивідуальних завдань.

7. При виконанні індивідуальної роботи здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись політики академічної доброчесності. У разі виявлення фактів

порушення політики здобувачі несуть персональну відповідальність згідно із законодавством України та нормативними документа НУЦЗ України.

16. Рекомендовані джерела інформації

Нормативні документи

1. Стандарт вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 565.

2. Освітньо-професійна програма «Екстремальна та кризова психологія» підготовки здобувача на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України.

Базова література

1. Каліна М.Ф. Психотерапія: підручник. Київ: «Академвидав», 2010. 288 с.

2. Карпенко Є. Методи сучасної психотерапії : навч. посібник. Дрогобич : Посвіт, 2015.

3. Кошова І. В., Литовченко Н. Ф. Психотерапія: навч.-метод. посібн. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2022. 113 с.

4. Михальченко Н.В. Психотерапія з психокорекційною роботою. Навчально-методичний посібник / Автор-упорядник Михальченко Н.В. Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2018. 236 с.

5. Мушкевич М. І. Основи психотерапії : навч. посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 420 с.

6. Основи психотерапії: навч. посібник / К.В. Седих, О.О. Фільц, В.І. Банцер та ін.; за ред. К.В. Седих, О.О. Фільц. К.: Академвидав, 2016. 191 с.

Допоміжна література

1. Багрій Я. Психоаналіз: навч. посіб. / Багрій Я. К.: ДП, 2016.

2. Вейстбрук Д., Кеннерлі Г., Кірк Дж. Вступ у когнітивно-поведінкову терапію. Львів: Свічадо, 2014.

3. Глива Є. Вступ до психотерапії: навчальний посібник / Є. Глива. Київ: Кондор; Острого: Острозька академія, 2009. 530 с.

4. Дії підрозділів ДСНС в умовах воєнного стану : навч. посіб / за ред. М. Ковалю. Львів: ЛУБЖД, 2023. 308 с.

5. Каліна, Н. Ф. Психотерапія : підручник / Н. Ф. Каліна. Київ : Академвидав, 2010. 288 с.

6. Вейстбрук Д., Кеннерлі Г., Кірк Дж. Вступ у когнітивно-поведінкову терапію. Львів: Свічадо, 2014. 420 с.

7. Пріц, А. Груповий психоаналіз: Теорія. Техніка. Застосування / А. Пріц, Е. Викукаль. Львів : Астролябія, 2006. 312 с
8. Корольчук М.С. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах / М.С. Корольчук, В.М. Крайнюк. Київ : Ніка-Центр, 2006. 580 с.
9. Михальченко Н.В. Психотерапія з психокорекційною роботою. Навчально-методичний посібник. / Автор-упорядник Михальченко Н.В. Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2018. 236 с.
10. Психоаналіз репродукції художніх творів у підготовці психологів : Навч. пос. / [Т.С. Яценко, В.І. Бондар, Л.Я. Галушко, А.М. Камінська, О.В. Педченко, О.Ю. Франчук]. Дніпро, Київ: Інновація, 2018. 300 с.
11. Приходько Ю.О. Психологічний словник-довідник: навч. посіб. Київ.: Каравела, 2012. 328 с.
12. Приходько Ю.О. Практична психологія: Введення у професію: Навчальний посібник. Київ: Каравела, 2010. 232 с.
13. Сміт П., Дирегров Е., Юле У. Діти та війна: навчання технік зцілення. Укр. переклад – Інститут психічного здоров'я УКУ, 2014. 96 с.
14. Фон Шліппе А., Швайцер Й. Системна психотерапія та консультування / Пер. з нім. Львів: ВНТЛ-Класика, 2004.

Інформаційні ресурси

1. <https://onlinetestpad.com/ua/tests/psychological>
2. <https://psyttests.org/test.html>
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0577-08#Text>
4. <https://westudents.com.ua/knigi/535-psihoterapyia-kalna-nf.html>
5. <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/6549/1/Schestipalova.pdf>
6. <http://surl.li/bxxgi>

Розробник програми:
старший викладач кафедри психології
діяльності в особливих умовах

Тетяна ЧЕРЕДНИЧЕНКО